

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.

Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 47. — ŠTEV. 47.

NEW YORK, MONDAY, FEBRUARY 27, 1922. — PONDELJEK, 27. FEBRUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

IZ DELAVSKEGA SVETA

DELODAJALCI V PREGOVORNIH TRDEGA PREGOVORA SO PRIVOLILI V KONFERENCO Z DELAVCI, DA SE POSVETUJEJO GLEDE NOVE PLAČILNE LESTVICE. — VSTRAJALI BO DO PRI ZAHTEVI, DA JE TREBA SKRČITI PLAČE.

Philadelphia, Pa., 25. febr. — Antracitni premogarski baroni so objavili danes tujak, da so pripravili sestati se z zastopniki United Mine Workers of America v New Yorku dne 15. marca, da se pogajajo z njimi glede nove plačilne lestvice.

S. D. Warriner, načelnik političnega komiteja organizacije antracitnih premogarskih baronov, je rekel, da previdanje med delodajalci, zastopanimi v njegovi organizaciji splošno prepričanje, da je treba skrčiti plače delavcev in to ne le v lastno korist organizacije, temveč v splošno korist države. (Uboga država, ki mora prenašati take laži.)

— Sedanji položaj je tak, — je rekel Mr. Warriner, — da ne more nikdo pričakovati, da bi česa antracitnega premoga ostala na svoji ceni, dočim padajo vse druge življenske potrebščine.

— Tudi premog je predrag v primeru z drugimi potrebščinami in vsled tega je treba potisniti njegovo ceno navzdol v primeru z drugimi potrebščinami, — je rekel glavni prvobornik antracitnih baronov, — V ta namen je treba skrčiti plače delavcev. (To je edina "zavba", katero imajo delodajalci na razpolago.)

Mr. Warriner je izjavil nadalje, da je treba visoko ceno premoga pripisovati visokim proizvodnim stroškom, med katerimi zavzemajo plače delavcev odlično mesto. (Vprašajte naše majnarje in ti vam bodo povedali drugače.)

Premogarski baroni so seveda politični ter so obnem izjavili, da je treba skrčiti ne le plače navadnih delavcev, temveč tudi železniške pristojbine za prevoz premoga.

Antracitni premogarski baroni so v svoji ugovorili seveda navedli različne številke, katere je objavil delavski department Zdr. drž. in ki kažejo, da so se življenjski stroški izbruha vojne povečali za več kot petdeset odstotkov, dočim so baže poskočile plače za več kot dvesto odstot-

ZAHTEVA DVA MILJONA ZA ZRAČNO POŠTO.

Generalni poštni mojster Hays je zahteval od senatnega komiteja za dovolila dva milijona dolarjev za pošto zračno službo. Svojo prošnjo je utemeljil s tem, da se je ta vrsta potne službe obnesla

MEHIŠKI PRIDELEK PETROLEJA.

Mexico City, Mehika, 23. febr. Mehika ima 225 proizvajajočih petrolejskih vrelcev, ki proizvajajo na dan skoro šest milijonov sodov petroleja, soglasno z ugotovitvijo trgovskega departamenta. Department pravi, da se je letom leta 1921 proizvedlo v Mehiki več kot 575,000,000 sodov petroleja.

SENAT NI POSEBNO NAVDUŠEN ZA DOGOVORE.

Washington, D. C., 24. febr. — Kot se je danes izvedelo, niso člani senata posebno navdušeni za dogovore, katere se je sklenilo na washingtonski konferenci, ker vsebujejo baže številne stvari, ki nasprotujejo ameriškemu principu nevmesavanja v zadeve drugih držav.

O POTOVANJU.

Za potovanje spomladi, poleti in začetkom jeseni je drugi razred na prekoceanskih parnikih že več mesecev naprej razprodan. Že sedaj je težko dobiti prostoro drugega razreda za junij in druge mesece. Le malo prostorov je še na razpolago. Kdor bi tedaj hotel potovati prihodnje mesece v drugem razredu, naj nam takoj naznani, da mu preskrbimo prostor.

Frank Sakser State Bank.

V ZNAMENJU IRSKE SVOBODE.

V Ameriki prebivajoči Irski so naročili pri kiparki Miss Bonnie McLeary v San Antonio, Tex., kip, ki naj predstavlja osvobodilni irski narod. Kiparka je izdelala kip v splošno zadovoljnost.

NOVA ITALIJANSKA KOALICIJSKA VLADA

Nova italijanska vlada obstaja iz različnih skupin, a pristaši Giolittija so bolj važni.

Rim, Italija, 25. februarja. — Poslanec Facta je storil nov kabinet, katere naloga mu je bila poverjena v četrti po posvetovanju z italijanskim kraljem. Vsi drugi odlični voditelji italijanskih političnih strank so odklonili čast, ki se jim je nudila. Kot oficijelno objavljeno, bo obstajala ministrstvo iz naslednjih članov:

Ministrski predsednik, minister za notranje zadeve in začasni minister za "oprosene" provinc, Luigi Facta.

Minister za zunanje zadeve: Signor Schanzer. (Nemški čifut.) Mornariški minister: Roberto de Vito.

Justični minister: Luigi Rosst. Zakladniški minister: Camillo Peano.

Industrijski minister: Teofilo Rossi.

Javna dela: Signor Riccio.

Delavski minister: Signor della Scarba.

Poste: Signor di Cesaro.

Vzgoja: Antonio Anile.

Poljedelstvo: Giovanni Bertini.

Kolonije: Signor di Scania.

Novi kabinet predstavlja koalicio vseh takozvanih ustavnih skupin, z izjemo nacionalistov in fašistov.

Pristaši Giolittija imajo večino, kajti poleg ministrskega predsednika Facte je zastopan v kabinetu tudi Peano in razven njega tudi Teofilo Rossi, dolgoletni trabant Giolittija in prejšnji turinški župan, ki je bil povišan v grofovski stan pod ministrskim predsednitvom Giolittija.

Klerikali imajo v novem kabinetu isto tevilno portfeljev kot so jim imeli v kabinetu Bonomija, a njih portfelji so bolj važni kot so bili prej, ker vključujejo vzgojo, finance in poljedelstvo, s čemur imajo v rokah najvažnejše departamente vlade.

Signor Schanzer (ki se je prošol v Washingtonu s svojimi napadi na Jugoslavijo in kjer se mu je smejal celi svet radi njegove smešne čifute bombastičnosti), je dobil portfelj radi "zaslug", katere si je stegel v Washingtonu.

MORILEC LANDRU JE BIL OBGLAVLJEN

Na tisoče radovednih Parižanov se je zbralo v Versailles, da so pričali obglavljenja morilca.

Pariz, Francija, 25. februarja. Izvanredni dogodki, ki skoro spominjajo na dneve velike francoske revolucije, so značili zadnje poglavje žalostne in umazane zgodovine Henri Landruja, prostulga morilca iz Gambais.

Ko je napečilo juro, ko je bil obglavljen, je bilo na tisoče in tisoče ljudi zbranih v Versailles in na tisoče nadaljnjih se je borilo po cestah vodočih v Versailles, da bi bili pričali obglavljenja.

Ljudje so nudili visoke cene za mesta pri oknih, raz katerih se je udil pogled na giljotino, a vse tozadevne napore je preprečila policija, ki je pol ure pred obglavljenjem ukazala vsem hišnim gospodajem, da morajo zapreti vsa okna. Številni, ki so bili kruto razočarani v svojih pričakovanjih, so se naglas pritoževali. Neka ženska je rekla, da je prišla direktno iz Nice, da bo pričala obglavljenja in da je plačala visoko ceno za svoje okno. Ko pa je prišla v hišo, ji je policija zabranila vstop.

Čeprav je treba vse eksekucije v Franciji vršiti javno, so imeli radovedneži le malo prilike videti kaj skozi gosti kordon vojaštva in policije, ki je obdajal giljotino.

Izjavilo se je pred eksekucijo, da je izgubil Landru svojo hladnokrvnost, a tega ni bilo opaziti v jutru njegovega usmrčenja. Ko se je prebudil eno uro pred časom, določenim za njegovo usmrčenje, se je ga je obvestilo, da ni hotel predsednik Millerand pomilostiti ga. Nikakega ginjenja ni pokazal in njegove roke se niso tresle niti za trenutek, ko se je oblačil.

Odklonil je tradicionalno cigareto in ram, katerega se v vsakem slučaju ponudi smrtnim kandidatom ter izjavil da sploh ne kadi in da je abstinent. (To je pomembno.) Tudi ni hotel poslušati duhovnikov, ki so silili vanj ter odvrnil na številna vprašanja, katere se mu je stavilo:

— Jaz se ščim, da stavljam taka vprašanja človeku, ki je vedno trdil, da je nedolžen in ki ne pripada več temu svetu.

Svojemu zagovorniku je rekel, da mu je žal, da mu je bil poverjen slučaj, ki se je tako slabo obnesel. Končno, ko so prišli do giljotine, je rekel duhovnik:

— Pogum, Landru.

Na smrt obsojeni se je obrnil, priklonil ter odvrnil smehljaje:

— Kot vedno.

Na ta način je šel v smrt, popolnoma miren.

Neki oddilni odvetnik je rekel poročevalcu newyorškega Herald:

— Če vzamemo vpoveš vse, smo videli najbolj presenetljivega morilec v celi zgodovini Francije — in mogoče celega sveta.

Versailles, Francija, 25. febr. — Henri Desire Landru, ki je bil obglavljen danes zjutraj, je ostal skrivnostno do svoje smrti. Razsrdil se je na duhovnika, ki ga je vprašal, če si hoče olajšati vest.

— To je žaljenje za Sloveka kot sem jaz, — je rekel. — Če bi imel kaj priznati, bi storil to že davno. — Nikdar pa ni izgovoril besedice "nedolžen" tekem celoga postopanja proti njemu, ki je trajalo skoro tri leta.

Giljotina je bila postavljena le par korakov od glavnega vhoda v jetišnico. Ob šestih zjutraj so se vrata jetišnice počasi odprla in pokazala sta se generalni prokurator in ravnatelj jetišnice, v

GOSPODARSKA KONFERENCA V GENOVI

KONFERENCA SE BO SEŠTALA DNE 10. APRILA. LLOYD GEORGE IN POINCARÉ STA URAVNALA DIFERENCE, KI SO OBSTAJALE MED ANGLEŠKIM IN FRANCOŠKIM NAZIRANJEM. — PRIZNANJE BOLJŠEVIKOV BO PRIŠLO PO KONFERENCI V GENOVI.

Boulogne, Francija, 25. febr. — Ministrska predsednika Lloyd George in Poincaré sta prišla danes popoldne, po štiri ure trajajoči konferenci do dogovora glede spornih vprašanj, ki so visela med Londonom in Parizom že mesece in mesece ter se dogovorila glede preložitve genovske mednarodne ekonomske konference, ki se bo sestala dne 10. aprila mesto dne 8. marca kot je bilo izprva določeno. S tem se je tudi zaključilo pogajanja glede angleško-francoske zveze in tozadevni dogovor bo podpisan v teku naslednjih par dni.

Ta povsem nepričakovan dogovor je stavljal angleško in francosko vlado na skupni temelj, čeprav ni nikdo kaj takega pričakoval, vspricu številnih sporov, katere je bilo opaziti v zadnjem času. Na temelju tega dogovora se domneva, da bo v Genovi mogoče priti do splošnega evropskega dogovora, tikajočega se ekonomskih in finančnih vprašanj.

Zavezniki se bodo sestali z boljševiki v Genovi pod pogojem, katerega je stavljal francoski ministrski predsednik Poincaré in ki se tiče primernih političnih jamstev od strani boljševikov. Glas se, da je bil angleški ministrski predsednik popolnoma zadovoljen s pogoji, katere je stavljal francoski ministrski predsednik.

Konferenca, ki se je vršila danes med obema ministrskima predsednikoma, je bila zavita v meglo, soglasno z željami francoskega ministrskega predsednika, ki ne veruje v javno diplomacijo. Lloyd George pa je sprejel častniskarske poročevalce povsem dobre volje ter jim pojasnil, da je bil dosežen popolni dogovor. Rekel je nadalje, da se bo vse poročbnosti dogovora, v kolikor se tiče mednarodne konference, objavilo v teku par naslednjih dni.

Lloyd George je trdil, da je edini vzrok zavlačevanja genovske konference nestalni politični položaj v Italiji, kjer ni dosedaj nobil še noben kabinet večine, po več tednih strankarskega pregovarjanja.

V oficijelnem komuniqueju, ki je bil izdan po sestanku obeh ministrskih predsednikov, se glasi, da bosta oba ministrska predstavnika odpotovala v odnosna glavna mesta potem, ko sta dosegla najbolj zadovoljiv dogovor glede vseh stvari, glede katerih se je hotela razpravljati. Prav posebno skrbno sta razpravljala minist-

spremstvu dveh zagovornikov na smrt obsojenega.

Nato pa se je prikazal Landru sam, v črnih hlačah in beli srajci. Njegova brada, ki je predstavljala enega njegovih najbolj značilnih znakov, je bila na kratko prstrižena. Njegova glava je bila obrta in njegov vrat in lice sta bila smrtno bleda.

Šel je natančno pet korakov, predno so ga zgrabili pomočniki rablja krog pasu ter ga posadili na oder, kjer so ga takoj privezali. Močno obteženi nož giljotine je zdrsil navzdol in cela afera je bila končana v manj kot dvajsetih minutah.

Ljudska množica, katero se je zadržalo v taki razdalji, da ni videla ničesar, ni vprizorila nobene kravalje. Molk, ki je prevladoval, je prekinilo le trobentanje v bližini nahajajoče se vojašnice ter zvonjenje k jutranji molitvi v bližnjih cerkvah.

POŠTENA BESEDA STAREGA VETERANA.

Washington, D. C., 25. febr. — Osem in petdeset let stari major Parson, ki se je vdeležil Državlanske vojne, je rekel z ozirom na vojaški bonus, ki dela tako zmedo v deželi:

— Udati se pretinjam veteranov iz svetovne vojne bi pomenjalo strahopetnost. Tem zdravim in čvrstim ljudem je treba reči: — Bolj častno je delati kot pa postopati.

— Vse, kar morem reči, je to: Naj Bog sam prepreči kaj takega.

Pošiljatelj denarja na znanje.

Pri kr. poštne čekovnem uradu v Ljubljani smo izposlovali, da dobimo vbodoče za vsako našo nakazilo izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca ali njegovega pooblaščenca.

Sporazumno s tem ne bomo naprej več razpošiljali dosedaj običajnih obvestil z označbo dneva, ko je bil odposlan denar iz Ljubljane na zadnjo pošto. Mesto teh obvestil bomo poslali za vsako denarno pošiljatelj, ki smo je prejeli dne 5. decembra 1921 ali kasneje, izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca oziroma njegovega pooblaščenca.

To vrste potrdila pa prihajajo večkrat le počasi z zadnjih pošt nazaj v urad čekovnega urada v Ljubljani, kjer se zbirajo in šele nato odpošljejo v Ameriko; radi tega ter drugih možnih zamud nam bo mogoče razposlati potrdila šele v približno devetih tednih od dneva, ko smo izdali prejeto potrdilo oziroma kakorhiter ista prejmemo. Denar pa bo neglede nato izplačan enako hitro in pod istimi pogoji kot do sedaj.

Frank Sakser State Bank.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potna naše banke izvršujejo po nizi cen, razen v litra.

Vselej se bomo našli na voljo:

Jugoslavija:

Razpošilja na naša pošta in izplačuje "Kr. pošni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron \$ 1.15 1,000 kron \$ 3.70

400 kron \$ 1.55 5,000 kron \$18.00

500 kron \$ 1.90 10,000 kron \$35.00

Glasom naročilo ministrstva na pošto in tržajev v Jugoslaviji je sedaj mogoče čim nakazovalni mogoče potni pošte odinole v dinarjih; za vsako štiri krove bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krove ostane torej neizpremenjeno.

Italija in zasledeno ozemlje:

Razpošilja na naša pošta in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir \$ 3.10 500 lir \$27.50

100 lir \$ 5.70 1000 lir \$54.00

300 lir \$16.50

Nemška Avstrija:

Razpošilja na naša pošta in izplačuje "Adriatische Bank am Danube".

Radi velikih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji samo ameriške denarje. Naka pristojbina za vsako posamezno nakazilo do \$10.— znaša 50 centov; od \$10.— do \$50.— po \$1.—; in za večja nakazila po 2 ceste od dolarja.

Pod istimi pogoji izvršujemo tudi dolar-čeki in polijemo ameriške denarje v Jugoslavijo in v Italijo.

Vrednost denarja sedaj od stotina, menja se večkrat nepravilno; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni letoga čez kat nam pošliti denar dajemo v roko.

Kot gospodarji potničkiki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo najlažjše invarnovalno uprsko popajo, ki bodo veliko koristni za vas, ki se ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je pošliti najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York (Adriatic Branch)

Danza Negra.

Frank Oklešen, Havana, Cuba.

(Konec.)

— Takaj ne. V svoji lastni hiši pa ji le daj, če hočeš. —

Dal se je pregovoriti ter je zapustil sobo.

Približevala se je ura pretepev kar je primorala Felicijo paziti, da ne bi nastal pretep med njenimi ovcami in korzi. Medala je ranje z nezaupanjem, posebno pa na Strupa, ki se je držal čemerno nocoj, s svojo surovo ošabnostjo poučnega Adonisa, tega bolj povečano od pijanosti.

Ta malopridnež je pogostokrat obiskal kantino, pustivši Karlo to samo, in ko se je povrnil, je obračunal svoje jezne oči na študenta ki je še vedno poskušal na skrivnem pridobiti si Karlo to. Ko se je Strup zadnjikrat povrnil iz kantine, je nenadoma zapazil neki sporazumljiv pogled med svojo ljubico in študentom, in njegova jeza je nenadoma izbruhnila proti Karlo to, koji je pogreznil svoje kremplje v golo roko, govoreč ji na ušesa, medtem ko so njegove oči jezno bliskale od ljubosumnosti.

— Če se še enkrat ozreš na onega potepuha, te bom takoj razrezal!

— Saj te vendar plača! — mu je odgovorila z obzračujočim glasom.

— Vsekakor te bom krenil, če te zopet vidim blizu njega.

Felicija je takoj spoznala, da je bil to nevaren položaj, dasiravno ni slišala očnega pogovora. Poiskala je torej Rikarda, ki ga je našla v drugi sobi, kjer je držal mlado mulatko ob strani ter ji govoril na uho sladke besede.

— Poslušaj, sinko, prosim te, da odvedeš onega študenta, ki je tam v drugi sobi, ker onega ho tu nocoj pretepe.

— S kom? — je vprašal Rikard, jezen, da je moral pustiti za trenutek svoj plen.

— S Strupom. Pil je preveč in dobro ga poznam. Zato bi rada videla, da ga odvedeš domov.

— Saj ni prišel z menoj; pa tudi moj prijatelj ni.

— Kako, ali ne prihaja v ravno isti hiši kjer živi svoja ljubica?

— In kaj zato?

Felicija je šla naprej, da bi poiskala katerega drugega prijatelja študenta, in ko se je oddaljila, je slišala besede, ki jih je mlada mulatka černo izgovorila:

— Tako, ti imaš žensko? Potem pa ni nič o tem, kar sva govorila. Nocoj se pripraviti z ženskami drugih.

— Kako bedasta sem že, — si je glasno rekla Felicija, ko je pospešila svoje korake naprej v drugo sobo.

Med tem pa se je zgodilo, kar je Felicija pričakovala, toda s čisto drugačnimi posledicami.

Strup, ki se je bil oddaljil za trenutek, se je nenadoma povrnil in je presenetil Karlo to v tajnem pogovoru s študentom. Ta se je takoj oddaljil iz samega strahu, ko je zapazil Strupa. Jezen čulo se je približal ubogi ženski, prav počasi, malo upognjen naprej, — kakor tiger, ki se pripravlja na skok; njegove oči so kazale lokav izraz in na ustnih mu je igral okrutni smehljaj.

— Kaj sem ti rekla! — je zarjovel, in črne zenice njegovih oči so zrlle nepremično v njene zbežane oči.

— Kaj sem ti rekla! — je ponovil z bolj tresočim se glasom.

Dekle je molčalo, nakar se ji je še bolj približal, s previdnostjo ravnice, ki zalezuje podgana.

Strup je vzdignil svojo roko in potegnil zlato iglo iz kravate.

— Kaj sem ti rekla! — je besno rjovel; njegov dih jo je žgal kot ogenj. Na!

Hipoma ji je pogreznil zlato iglo v mišico roke, tako da se je dekle skrčilo vsled bolečin, toda ni se premaknila; tudi solza ni bilo videti v njenih očeh. Iztegnil je roko in zopet zasadil iglo, toda sedaj v živo meso, počasi, kot obsečen, s pekleno radostjo nad trpljenjem, ki ga je opazoval v njenih očeh.

Njena neizrekljiva potrpežljivost in njen čudoviti stoisceizem sta ga še bolj razkačila, in še dvakrat je zabodel svojo zlato iglo na istem mestu, šepetajoč:

— Na, tu imaš! Na, tu imaš!

Ubogo trinočeno dekle se ni ganilo v svojo obrambo; samo njene trepalnice so se malo porotale, in njena blesta usta so se tresla.

Pa vse to se je tako hitro zgodilo, da nobeden navzočih ni nič videl. Samo Rigoletto, stari general je opazil vse in se postavil blizu vrat kjer je čakal novih dogodkov.

Strup je zopet zapičl svojo zlato iglo v kravato, potem je pa tragično vzdignil svojo roko in pokazal proti vratom:

— Zdaj se poberi domov! Pa takoj, če nocoj, da ti zdržim glavo!

Karlo to se ni ganila, izzivajoča trdovratna, trdeč se razdražiti to zver, je čakala, da naj bi jo ta žival potem umorila.

Čulo je stisnil pesti ter stopil korak naprej. Nekaj plesalec ju je obkrožilo, med njimi tudi Felicija, na katere obrazu je bilo brati radovedno pričakovanje, — ker je bila zdaj že bolj mirna, ko je videla, da ni bilo neposredne nevarnosti pritepa med moškimi.

— Poberi se, ti pravim! Ne draži me!

Očaral jo je s tretjim pogledom svojih nepremičnih oči. Dekle je ugovarjalo:

— Sama ne! Seveda, ti hočeš ostati tukaj, da bi plesal z onoj.

Strup je premeril z očesom razdaljo do nje in je vzdignil pest, medtem, ko je ona dvignila roko, da bi zakrila svoj obraz. Nekaj moških je zgrabilo togotnega mladčnika, in ženske so obdale Karlo to ter kričale vse hkratu, da bi jo spravile domov.

— Domov naj gre! Uboga me naj! Pozneje ji bom že plačal! — je kričal on, dasiravno si ni posebno prizadeval odstraniti rok, ki so ga držale.

Rigoletto se je izgubil v noč. — To je Karlo to dospel domov, — vsa obupana, jo je že čakal stari grbiasti general. Spremil jo je v hišo, ves ganjen; tolažil jo je, božal in prosil, da bi mu pokazala rane. Na njeni srceji je videl tri rdeče lise, in več rdečih točk na njeni beli polti. Poljubil jih je, čno za drugo; za plačilo ga je tudi ona poljubila ter se bridko zjovala na njegovih prsih. Potem se je general hitro povrnil na ples.

Med tem se je ples obnovil, — kakor bi se ne bilo nič zgodilo. — Saj taki dogodki so bili nekaj navadnega na teh plesih in nihče se ni mnogo brigal zanje. Nihče ni opazil bega in vrnitve Rigoleta. Ko je ta sedaj vstopil, se je približal Strupu, ki je že plesal z drugo žensko, in mu hudo mušno dejal:

— Postopal si kot mož. Strup!

Ta mu je prijazno pomežiknil:

— Tako se mora postopati z ženskami! Ali ni res?

— Brez dvoma. Saj se tako nihče ne ve, kaj drži v svojem naročju, ali kako, ali kaj.

Ženska, ki je sedaj plesala s čulom, je vsemu temu prištrnila. Bila je v popolnem soglasju s postopanjem svojega plesalca. — Zela je namreč nadomestiti Karlo to v sretno tega postopača, in čutil je vso besnost svojega spola proti svoji tekmovalki. Rigoletto je oba postarši pogledal in se tironično nasmejal. Potem je odšel s plesa, popolnoma sit vse te nečloveške zmešnjave.

Vesela je začela vidno umirati. Nekatere srečne ženske, ki so ujele svoj plen, so zapuščale ples v spremstvu svojih ujetnikov, — posej seboj pod pazduho in stare častnike zavite modrice. Nekatere druge so se pridružile pohabljenim in pijanim tam v zadnji sobi, kjer so ležali nagradeneti nezvestni plesalci in plesalke, tako da so tvorili velik kup živga mesa. Nekateri so se plesali, drugi pa so posedali po stoli in spali. Po hiši je dišalo po znoj, po prahu, po epojnih parfumi ter po pijači in trume lačnih komarjev so posedale po mokrih mizah ali pa se vrtele okrog spečih.

Nekdo je potrkal na vrata in Felicija je odprla.

— Senzor Uribari, dobrodošli! Pozno ste prišli, skoraj vsi so mrtvi.

— Res, škoda!

Vstopil je senator Uribari s svojimi spremljevalci, med kojimi se je nahajala tudi njegova krasna ljubica, mulatka Adelina, in dva Amerikane.

— Le pogledite, — je rekla Felicija, ko jih je vodila od sobe do sobe. — Kar zanič se; dosti so plesali in sedaj so utrujeni.

— Zares, tu diši po mrtvih, — je dejal smeje Tiburcio, carinski nadzornik, kojega lepa uniforma

Kdo je povzročil nesporazum pri Zvezi Jugoslovanskih Pevskih Društev.

Ker je mnogo povpraševanja od strani zainteresiranih pevcev raznih pevskih društev, dalje od društev samih, kakor tudi od raznih oseb, katere se zanimajo za gojitev petja in za gori omenjeno organizacijo, se nam zdi umestno zadevo v javnosti nekoliko skrištalizirati in predložiti osebe, ki so hoteli v Zvezi J. P. D. igrati uloge junakov, seveda na račun organizacije, katerih delovanje je bilo posledica, da so to dično organizacijo naravnost vpropastili, ali pa vsaj njeno delovanje onemogočili s svojimi sebičnimi nameni za nedogleden čas.

Zveza Jugoslovanskih Pevskih Društev se je ustanovila pred nekaj šestimi leti po zaslugi nemurnega delovanja velezaslužnega tedajnega pevovodje društva "Bled" v Conemaugh, Pa., g. Ig. Hudeta, kateri ji je posvetil vse svoje moči, pozval je v septembru 1916 vsa pevška društva iz Johnstowna, Dunlo, Clevelanda, Forest City in druga v Johnstownu na sodelovanje prvega skupnega koncerta, katerega se je udeležilo nekako 8 društev; razna druga društva so poslala deputacije. Po koncertu se je vršil sestanek v Hrvatski dvorani, kjer so razni govorniki poudarjali z ognjevitimi besedami pomen take prepodobne organizacije, potem katere bi posamezna pevška društva imela velike koristi, potem katere bi se lahko nabavljala potrebna gradiva za poučevanje petja, kjer bi dobivala direktivo o načinu pouka za posamezne in skupne nastope, kjer bi imela posamezna društva si nabavljati potrebne in boljše izdelke z nižjimi cenami, kjer bi si društva pomagala kooperativno eno drugemu itd. To je bil namen sklicatelja in vseh udeležencev, ki so se udeležili tega sestanka. Že naslednji dan se je vršila konferenca v prostorih društva Bled, kjer se je v navdušenosti vseh navzočih položil temelj bodočemu skupnemu sodelovanju ter napravilo poziv na vsa ostala pevška društva, da naj pristopijo k sodelovanju in pomagajo udeležiti v zvezi.

Uspeh prvega koncerta je bil nad vse dovoljen in menda je privikal v mogočnem zboru zaorila slovenska pesem na širšem ameriškem odru pred mnogobrojno množico, ki je občudovala lepoto naših pesmi. Dokaz, da je petje segalo globoko v srce navzočih množic, je ta, da je bilo naslednji dan publicirano v ameriških časnikih polno hvale in priznanja od oseb, ki petje dobro razumevajo. Enako je bilo tudi z nadaljnjimi letnimi koncerti, ki jih je Zveza prirejala po raznih vzhodnih mestih Združenih držav, katerih namen je bil, pokazati velikemu ameriškem narodu kulturno delovanje jugoslovanskega naroda in dokazati, da ni narod tako nezaveden, kot se ga je hotelo predložiti od raznih italijanskih intrigantov za časa versalskega mešetarenja, ko je šlo za ugrabljenje našega sinjega Primorja ob naši Adriji, ampak da na tem polju zavzema celo častno mesto.

Žal, da se ta organizacija ni mogla nikdar povzpeti na isto častno mesto, katero bi ji pripadalo. Vzroke za to je lahko najti, saj so slihi kot vedno v takih slučajih, ti vzroki so osebnost. Vedno se je se je svetila v brleči luči.

Nekaj plesalec je novodošlece obkrožilo, igralci so zopet odprli svoje oči in strune so znova zadrele nek nerazločen danceon; — začel se je ples.

— Samo en danceon, Adelina, potem gremo.

— tem bolj, dragi, saj se mi stadi ta prizor.

— Tu smrdi kot v klavnic, — je rekel eden izmed Amerikancev, ki si je nehte zatislil nos.

Ko so odšli obiskovalci, je po nehal ples. Kmalu nato so odšli še oni, ki so se mogli držati na nogah, drugi pa so pospali ravno tam, kjer so omagali.

S težkimi koraki je Felicija šla enkrat prehodila svoje bojno polje, potem pa je položila svoje ude na slamnjačo, zunaj na dvorišču, kjer je že spala njena številna družina, in kmalu je odmevala od tega kupa neubrana melodija težkega smrčanja, tako da so se celo komarji prestrašili ted odleteli iskat si novih žrtev.

Dobilo kako pod nos, češ: ker je ta v vodstvu, zato mi ne sodelujemo; zopet drugi: ker so osebe štev samih, kakor tudi od raznih oseb, katere se zanimajo za gojitev petja in za gori omenjeno organizacijo, se nam zdi umestno zadevo v javnosti nekoliko skrištalizirati in predložiti osebe, ki so hoteli v Zvezi J. P. D. igrati uloge junakov, seveda na račun organizacije, katerih delovanje je bilo posledica, da so to dično organizacijo naravnost vpropastili, ali pa vsaj njeno delovanje onemogočili s svojimi sebičnimi nameni za nedogleden čas.

Vodstvo takih ustanov ali organizacij ni nikakoli lahka reč, zlasti ako je treba iskati sredstva in pota, po katerih se pride stopnjevanju do gotovega uspeha. Mala napaka navadno poruši vse naenkrat, mali nesporazum navadno napravi vedno takoj več frakcij med nami in tako nastane vedno bratnemoren boj med nami ter ne preneha preje, dokler ni vse do tal porušeno.

Vodstvo Zveze J. P. D. je bilo v rokah mož, ki so ji posvetili vso svojo duševno moč. Kot prvega predsednika naj omenimo g. P. Kogojca iz Clevelanda, Ohio, ki si je za časa svojega uradovanja zaslužil naše priznanje. Brezplačno delo, ki ga zahteva ta urad, je brejme, ki ga navaden delavec skoraj ne zmore, in ni čuda, da si je začel po četrtem delu naslednika. Nasledil mu je g. Ivan Mladinec iz New Yorka, mož, ki je bil pripravljen delovati z vsemi močmi in vsaki čas in ki je pokazal svojo obilno zmožnost, pa je vsled nasprotovanja (menda iz osebnosti) moral, dasi nerad, prenehati z delom za Zvezo. Omenimo naj še vrhovnega pevovodjo g. Ignacija Hudeta, ki je od časa ustanovitve neumorno deloval in vsestransko skrbel kot tak za graditvijo in dajal društvom navodila za nadaljnji razvoj Zveze; ker pa ima mož odločen nastop, kadar zagovarja koristi Zveze, se je s tem zameril nekaterim "bračom", ki so mu zalučali poleno pod noge v obliki nezaupnice, katera pa — mislimo — ne bo držala, ampak ista bo, ko ne bo dolgo od tega, padla na njih same.

Da pa preidemo k stvari, naj obeh odločimo nekaj spletk izaz kulise lanskega koncerta, ki se je vršil v Pittsburghu, Pa., da bo tem bolj jasno, kako znajo posamezniki izrabiti prilike sebi v korist, neglede na to, akoprav je drugi okodovan.

Kot omenjeno, je Zveza J. P. D. prirejala takozvane skupne letne koncerte. Za leto 1921. je bilo določeno mesto Pittsburgh, Pa. Za ta koncert je bila določena dvorana Carnegie Music Hall. Ker pa je v prošlem letu vladala, kakor tudi še dandanes, po vsej Ameriki splošna industrijska depresija, je bilo mnogo pevskih društev in posameznih članov primoranih spočiti predsedniku Zveze in vrhovnemu pevovodji, da jim ne bo mogoče vsled finančnih potožkov se udeležiti določenega koncerta.

Vsled tega sta oba, kakor tudi večina ostalih odbornikov bili mnega, da je boljše, da se koncert odgodi in da se isti pravčasno prekliče, kar je glavni predsednik g. Mladinec tudi storil. Ta ukrep glavnega odbora so znali nekateri "bračji" za sebe izrabiti in izglede, da so komaj čakali prilike, da lopoje po glavnem predsedniku in vrhovnem pevovodji. Začeli so takoj z agitacijo pri posameznih društvih, da se naj prekliče predsednika enostavno ignoriraj in da se napravi koncert brez sodelovanja gl. predsednika, kakor tudi vrh. pevovodje. Sli so na delo in takoj konstituirali nekaj pripravljalni odbor, kateri je preskrbel dvorano, sestavil vspeled itd. Zopet drugi, ki znajo bolj sladko govoriti, so šli okoli pevskih društev, da jih pridobé na svojo stran za soudeležbo njih koncerta, kar se jim je tudi deloma posrečilo. Razume se, da so društvom obljubljali in zagotavljali velikanski uspeh in da ne bo nobeno društvo, ki se udeležiti tega koncerta, trpelo najmanjših stroškov iz svojih lastnih blagajn, ker baje dohodki od samih anone (advertisements) za programne knjižice so dosegli že \$1000 (reci eden ti-soč dolarjev), poleg pride še vstopnina na koncert, dalje dohodki veselič, piknika itd. Predložili so nam sploh vse tako lepo, 82 Cortlandt St., New York City.

Rešeni koncert se je završil precej povoljno in udeležba od strani občinstva je bila obilna. Računa se v splošnem, da se je koncerta udeležilo okrog 2000 oseb, kar bi moralo proti 50centni vstopnini na osebo znesti še precej lepo svoto. Dvorana za koncert je stala komaj \$50, kar je zelo mala svota za tako prireditve. Udeležba piknika je bila tudi naravnost ogromna in po našem mnenju je moral biti finančni uspeh nad vse dovoljen. Mnenja smo, da dohodki in čisti preostanek tega koncerta mora biti večji kot prejšnjih z mnogo manjšimi izdatki.

Preteklo je že 5 mesecev od časa tega koncerta in še vedno ni smo prejeli nikakega poročila od tega dičenega "pripravljalnega" odbora, kako da je s preostankom in kaj je s povrnitvijo naših potnih stroškov. Skušali smo poizvedeti, kdo so vsi ti "pripravljalni" odborniki, ampak vse zaman. Nobeden ne ve sedaj, kdo so ti in kdo ima denar. Namignilo se nam je tudi, da naj se nikar ne nadejamo kake povrnitve potnih stroškov, ker preostanek znaša baje samo svoto \$60 (reci šestdeset dolarjev) od vsega skupaj. Čuli smo tudi, da so si v Pittsburghu razni pripravljalni odborniki dali izplačati za vsako njih stopinjo za koncert najmanj po \$5, pa če tudi ni nič za koncert napravil. "Učini-mo tako, da Kranjci nečemu dobi-ti ništa", to je bila njih deviza.

Ni nam znano, ako so ostala pevška društva, ki so na koncertu sodelovala, kaj dobila od tega "odbora" kot odškodnino za pokritje potnih stroškov; le znano nam je, da društvi Bled in Jugoslavija nista prejela niti belice. Pevsko društvo Jugoslavija je potrošilo vso svojo blagajno v znesku \$225 za potne stroške, nadejajoč se, da dobi to svoto povrnjeno, kot se je to vedno zgodilo pri vseh še dosedaj prirejenih koncertih. Ta denar, ki ga je društvo potrošilo, si je društvo pridobilo, da je zamoglo pevovodjo redno plačevati; sedaj pa je brez čista v blagajni in v sedanjih delavskih krizi tudi ni misliti na izboljšanje iste. Kdor to razume, se bo gotovo s tem strinjal.

Ako bo ta dični pevski zbor moral vsled finančnih potožkov začasno prenehati, naj javnost sodi, kdo da je to zakrivil.

To naj bi bila mala slička vzajemnosti Jugoslovancev. Ta mala pešica "elite" naših "bračji" ni mogla živeti, da ne bi korumpirala, pa magari svoje lastne brate.

Ta zadeva za nas še toliko črna ne bo končana, da bomo na jasnem, kdo se je okoristil s preostankom koncerta. Mi sicer vemo, kdo ste, vendar iz usmiljenja vaša imena za enkrat še zamolčimo; pozivljamo pa vas vse, ki nosite odgovornost za dane nam obljube, da nam TAKOJ preskrbite proračun, in sicer POSTEN proračun! Ako tega ne storite, tedaj vas bomo postavili na tribuno sramote, da se vas bo nagledala publika. Vse kakor pa upamo, da se ne boste pustili s prestom kazati za vami.

Za nas "Kranjce" (kot nas v nazivajo) je to neprečlenjena izkušnja; znali se bomo vsekakor ravnati v prihodnje. Za nas bo veljalo to: Ako bo pevška zveza še kdaj oživela, tedaj naj bo ista samo slovenska, ki naj v resnici služi svojemu vzvišenemu namenu, ne pa demagogom, ki se hočejo narodu predstavljati kot nekakšni narodoljubi, v resnici so pa najbolj črne duše.

Toliko za enkrat.

Članstvo slov. pev. društva "Jugoslavija" v Johnstownu, Pa.

ADVERTISING.

ROJAKI, NAROČAJTE "SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR"!

Te zanimive knjige imamo že malo v zalogi. V nji so najboljji članki za sodobne razmere. Kalendar stane s poštnino vred 40 centov. Vsak, kdor ga je naročil, je bil injim zadovoljen. Na delo, dokler je čas.

Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt St., New York City.

da smo bili pevci obeh johnstownskih slovenskih pevskih društev prepričani, da bi res bilo umestno izostati temu koncertu in smo končno res v soudeležbo privolili ter se koncerta udeležili polnoštevilno.

Rešeni koncert se je završil precej povoljno in udeležba od strani občinstva je bila obilna. Računa se v splošnem, da se je koncerta udeležilo okrog 2000 oseb, kar bi moralo proti 50centni vstopnini na osebo znesti še precej lepo svoto. Dvorana za koncert je stala komaj \$50, kar je zelo mala svota za tako prireditve. Udeležba piknika je bila tudi naravnost ogromna in po našem mnenju je moral biti finančni uspeh nad vse dovoljen. Mnenja smo, da dohodki in čisti preostanek tega koncerta mora biti večji kot prejšnjih z mnogo manjšimi izdatki.

Preteklo je že 5 mesecev od časa tega koncerta in še vedno ni smo prejeli nikakega poročila od tega dičenega "pripravljalnega" odbora, kako da je s preostankom in kaj je s povrnitvijo naših potnih stroškov. Skušali smo poizvedeti, kdo so vsi ti "pripravljalni" odborniki, ampak vse zaman. Nobeden ne ve sedaj, kdo so ti in kdo ima denar. Namignilo se nam je tudi, da naj se nikar ne nadejamo kake povrnitve potnih stroškov, ker preostanek znaša baje samo svoto \$60 (reci šestdeset dolarjev) od vsega skupaj. Čuli smo tudi, da so si v Pittsburghu razni pripravljalni odborniki dali izplačati za vsako njih stopinjo za koncert najmanj po \$5, pa če tudi ni nič za koncert napravil. "Učini-mo tako, da Kranjci nečemu dobi-ti ništa", to je bila njih deviza.

Ni nam znano, ako so ostala pevška društva, ki so na koncertu sodelovala, kaj dobila od tega "odbora" kot odškodnino za pokritje potnih stroškov; le znano nam je, da društvi Bled in Jugoslavija nista prejela niti belice. Pevsko društvo Jugoslavija je potrošilo vso svojo blagajno v znesku \$225 za potne stroške, nadejajoč se, da dobi to svoto povrnjeno, kot se je to vedno zgodilo pri vseh še dosedaj prirejenih koncertih. Ta denar, ki ga je društvo potrošilo, si je društvo pridobilo, da je zamoglo pevovodjo redno plačevati; sedaj pa je brez čista v blagajni in v sedanjih delavskih krizi tudi ni misliti na izboljšanje iste. Kdor to razume, se bo gotovo s tem strinjal.

Ako bo ta dični pevski zbor moral vsled finančnih potožkov začasno prenehati, naj javnost sodi, kdo da je to zakrivil.

To naj bi bila mala slička vzajemnosti Jugoslovancev. Ta mala pešica "elite" naših "bračji" ni mogla živeti, da ne bi korumpirala, pa magari svoje lastne brate.

Ta zadeva za nas še toliko črna ne bo končana, da bomo na jasnem, kdo se je okoristil s preostankom koncerta. Mi sicer vemo, kdo ste, vendar iz usmiljenja vaša imena za enkrat še zamolčimo; pozivljamo pa vas vse, ki nosite odgovornost za dane nam obljube, da nam TAKOJ preskrbite proračun, in sicer POSTEN proračun! Ako tega ne storite, tedaj vas bomo postavili na tribuno sramote, da se vas bo nagledala publika. Vse kakor pa upamo, da se ne boste pustili s prestom kazati za vami.

Za nas "Kranjce" (kot nas v nazivajo) je to neprečlenjena izkušnja; znali se bomo vsekakor ravnati v prihodnje. Za nas bo veljalo to: Ako bo pevška zveza še kdaj oživela, tedaj naj bo ista samo slovenska, ki naj v resnici služi svojemu vzvišenemu namenu, ne pa demagogom, ki se hočejo narodu predstavljati kot nekakšni narodoljubi, v resnici so pa najbolj črne duše.

Toliko za enkrat.

Članstvo slov. pev. društva "Jugoslavija" v Johnstownu, Pa.

ADVERTISING.

ROJAKI, NAROČAJTE "SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR"!

Te zanimive knjige imamo že malo v zalogi. V nji so najboljji članki za sodobne razmere. Kalendar stane s poštnino vred 40 centov. Vsak, kdor ga je naročil, je bil injim zadovoljen. Na delo, dokler je čas.

Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt St., New York City.

SVARILO.

Kdor pozna tička, ki sliši na ime Jin W., kateri je bil pred par leti v Panama in Nokomis, Ill., in mi odpeljal ženo in fanta l. 1917, v septembru in pa iz banke precejšnjo svoto, naj se ga izogne. Pri meni je bil kot Jože Widmar. Slišal sem, da je bila moja žena že tretja. Bog mu jih blagoslovi! — Frank Drab, Smithton, Pa.

Kje je JOŽEF TODEŠKO. Doma je iz Pobege pri Trstu. Jaz sem prišla iz starega kraja s parnikom "President Wilson" 18. januarja in ga nisem več našla tukaj. Sami ne znajo, kje da je. Prosim cenjene rojake, če kateri ve za njegov naslov, da mi ga naznani, za kar se že vnaprej zahvalim, ali pa če sam čita ta oglas, naj se oglasi ali pa pride k svoji ženi, ker ga težko pričakujem. — Mrs. Anna Todeško, Box 382, Manbar, Logan Co., W. Va. (24-28-2)

POTOVANJE IZ EVROPE.

Ako imate sorodnika v Avstriji ali Nemčiji, kateri je tam pristojen ter želi priti v Ameriko, ga zamorete sedaj dobiti sem. Nadalje zamorete sedaj ameriški državljani dobiti žene in otroke izpod 18. leta iz Jugoslavije ali zasedenega ozemlja.

Avstrijski podaniki morajo plačati vizej pri ameriskem konzulu z ameriskim denarjem in ravno tako morajo na Ellis Islandu svoto \$25.00 pokazati v ameriških dolarjih.

Glede denarnih pošiljatev v U. S. dolarjih, za vsa pojasnila glede potovanja, potrebnih listin (affidavitov) in voznih listkov se obračajte na najstarejšo slovensko tvrdko:

Frank Gakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Frank Gakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Frank Gakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Knjige! = Knjige!

POUČNE KNJIGE

Angleško-slovenski slovar — Dr. Kern \$5.00

Slovenske angleški slovar 1.50

Slovensko-angelski slovar 1.50

Nemški slovar35

